

Pelastussuunnitelman liite

TOIMINTAOHJEET

HÄTÄILMOITUS

112

Kun olet saanut yhteyden hätäkeskukseen (112) kerro selvällä ja rauhallisella äänellä:

1. Mitä on tapahtunut?
  - a. tulipalo
  - b. sairaskohtaus
  - c. onnettomuus
  - d. joku muu mikä?
2. Missä on tapahtunut?

Tämän kiinteistön osoite on:

Linnankatu 13, 20100 TURKU

3. Onko ihmisiä vaarassa?
4. Älä sulje puhelinta, ennen kuin saat siihen luvan.
5. Opasta apu kohteeseen

Missä on opastus kohteeseen?

Kohteeseen pääsee molemmista suunnista Linnankatua ajettaessa

Kännykällä voi soittaa hätänumeroon myös ilman sim-korttia tai näppäimet lukittuna. Laita virta päälle ja näppäile numero 112 ja paina luuria jolloin hätäpuhelu yhdistyy.

Hätäilmoitus on tehtävä aina, kun palo-, räjähdys-, tapaturma tai muussa onnettomuustilanteessa paikalla olevat torjuntavoimat eivät riitä tai tilanne saattaa laajentua ja aiheuttaa muuta vaaraa. Jokainen henkilökuntaan kuuluva on velvollinen tekemään hätäilmoituksen niin vaatiessa. Hätäilmoitus tehdään pääsääntöisesti aina puhelimitse hätäkeskukseen.

Hätäkeskukseen tehty hätäilmoitus on tiedotettava välittömästi myös yrityksen turvallisuusorganisaatiolle. Jokaisesta sammutetustakin palonalusta sekä työtapaturmista on ilmoitettava turvallisuuspäällikölle.

TOIMINTA MURTO- JA RYÖSTÖTILANTEESSA

- Havaittaessa murron, tietomurron, ilkvallan tai muun ”sabotaasin” merkkejä, ilmoitetaan tilanteesta välittömästi turvallisuuspäällikölle tai yrityksen johdolle ja edelleen poliisille.
- Tapahtuman jälkiä ei saa siivota ennen kuin tapahtumapaikka on perusteellisesti tutkittu. Tapahtuman jäljet on kirjattava ja valokuvattava.
- Lisävahinkojen syntyminen estettävä (lauenneet sprinklerit, rikutut ikkunat tms.). Kaikki tehdyt toimet on kirjattava ylös.
- Ryöstötilanteessa on toimittava rauhallisesti ja harkiten. Tilanteessa ei kannata leikkiä sankaria, koska useimmiten ryöstäjä on valmistautunut tilanteeseen paremmin kuin sinä. Heti tapahtuman jälkeen on täytettävä tunnistuskaavake. Tällä helpotetaan henkilön myöhempää tunnistamista.

Rikollisen kiinniottaminen:

Rikollisten kiinniottaminen kuuluu ensisijaisesti poliisille. Tietyissä tapauksissa muillakin on oikeus ottaa rikokseen syylistynyt kiinni. Pakkokeinolaissa on säännös niin kutsutusta jokamiehen kiinniotto-oikeudesta.

(450/1987 1§) Jokainen saa ottaa kiinni verekseltä tai pakenemasta tavatun rikoksentehtäjän, jos rikoksesta saattaa seurata vankeutta tai rikos on lievä pahoinpitely, näpistys, lievä kavallus, lievä luvaton käyttö, lievä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus, lievä vahingonteko tai lievä petos. Jokainen saa ottaa kiinni myös sen, joka viranomaisen antaman etsintäkuulutuksen mukaan on pidätettävä tai vangittava. Kiinni otettu on viipymättä luovutettava poliisimiehelle. Jos kiinniotettava tekee vastarintaa tai pakenee, kiinniottaja saa käyttää sellaisia kiinniottamisen toimittamiseksi tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää kokonaisuutena arvioiden puolustettavina, kun otetaan huomioon rikoksen laatu, kiinniotettavan käyttäytyminen ja tilanne muutenkin (13.6.2003/516).

Rikosilmoituksen tekeminen numeroon 112:

Poliisille tärkeitä tietoja ovat:

- kuvaus siitä, mitä on tapahtunut ja miten
- tarkka tapahtuma-aika ja -paikka
- onko tekijä paikalla vai poistunut
- tekijän nimi, jos se on tiedossa
- tekijän tuntomerkit (ikä, pituus, vartalo, kasvojen erityispiirteet, silmien väri, hampaat, puhe, kädet, liikkuminen, pukeutuminen)
- minne päin ja miten tekijä pakeni
- jos tekijä liikkui jollain ajoneuvolla, ajoneuvon rekisterinumero ja muut tuntomerkit (merkki, väri, malli)
- tekijän vaarallisuus (aseistautuminen, mielentila, uhkaukset, päihteiden tai huumeiden käyttö, jne.)

Huumeiden käyttäjät:

Kovien huumeiden käyttäjiä kannattaa varoa, sillä heidän käyttöksensä on täysin arvaamatonta. He saattavat suuttua ilman näkyvää syytä ja olla hyvin väkivaltaisia. Varsinkin amfetamiinin ja heroinin käyttäjissä on myös paljon sairaita, jotka voivat tartuttaa hepatiitin tai HI-viruksen.

Narkomaanin päivittäiset huumeannokset tulevat niin kalliiksi, että ne on yleensä rahoitettava rikosin. Huumeisiin liittykin usein omaisuusrikoksia, ryöstöjä, kiristystä ja uhkailua.

TOIMINTA SAIRASKOHTAUKSEN TAI TAPATURMAN SATTUESSA

- Tee nopea tilannearvio, selvitä mitä on tapahtunut
- Estä lisäonnettomuudet
- Pelasta vaarassa olevat
- Hälytä lisäapua työpaikalta sekä hätänumerosta
- Aloita ensiapu omien kykyjesi mukaisesti
- Jos potilaan tila muuttuu merkittävästi, ilmoita siitä hätäkeskukselle (sieltä välittäv sairaankuljetukselle).

Potilaan tutkinta:

- Herättele tarvittaessa.
- Tiedustele potilaan vointi.
- Ellei ole tajuissaan.
  - Avaa hengitystiet kohottamalla leukaa ja taivuttamalla toisella kädellä päätä taaksepäin.
  - Kokeile hengitys (kuuntelemalla ja tarkkailemalla rintakehän liikettä tai kädellä suun edestä).
  - Mikäli hengitys tuntuu, laita potilas kylkiasentoon.
  - Mikäli potilas ei reagoi herättelyyn eikä hengitä, tee hätäilmoitus 112:een ja aloita elvytys.

Potilaan elvyttäminen:

- Siirrä potilas väljempään tilaan.
- Aseta potilas selälleen kovalle alustalle.
- Aloita elvytys painelulla.
  - aseta toisen kätesi tyvi rintalastan keskelle ja toinen käsi sen päälle.
  - anna rintakehän painua 4–5 cm (aikuisella), painelu käsivarret suorina mäntämäisellä liikkeellä
  - painele 30 kertaa taajuudella 100 krt/min
- Jatka puhalluselvytyksellä
  - avaa hengitystiet uudelleen ja suljepotilaan sieraimet peukalolla ja etusormella
  - paina huulesi tiiviisti potilaan suulle ja puhalla 2 kertaa ilmaa keuhkoihin, seuraa samalla rintakehän liikkumistaElvytys kahdella tapahtuu samalla rytmillä kuin yksinkin eli 30 painelua ja 2 puhallusta

Verenvuodon tyrehtyys:

- Aseta potilas makuuasentoon.
- Jos verenvuoto on raajassa, kohota raajaa.
- Tyrehdytä vuoto painamalla sormin tai kämmenellä suoraan vuotokohtaa.
- Tee paineside
- Jos vuoto edelleen jatkuu, paina raajan tyviosan suonia kämmenellä valtimovuodon tyrehtyttämiseksi
- Jos vuotoa ei saada tyrehtymään em. konsteilla, tee kiristysside

Sokeäpotilaan ensiapu:

- Tyrehdytä verenvuodot.
- Aseta potilas pitkälleen jalat koholle.
- Peittele lämpimästi
- Huolehdi, että hengitystiet pysyvät avoimina.
- Käännä tajuton kylkiasentoon.
- Rauhoita potilasta.
- Älä anna juotavaa, koska se voi johtaa oksenteluun.

TOIMINTA TULIPALON SATTUESSA

- Pelasta välittömässä vaarassa olijat
- Sammuta heti jos mahdollista
- Rajoita sulkemalla ovet ja ikkunat sekä ilmanvaihto
- Tee hätäilmoitus turvallisesta paikasta
- Mene ulos kokoontumispaikalle
- Opasta palokunta kohteeseen

Rakennuksesta poistuttaessa kokoontumispaikka on:
Viereisen kiinteistön parkkialue tai viranomaisen osoittama paikka

Käsisammutin:

1. Selvitä lähimpänä toiminta-alueesi olevan sammuttimen paikka ja sen käyttö etukäteen.
2. Lue käyttöohje (etiketti), tutustu itse laitteeseen ja paina toimintavaiheet mieleesi.
3. Sammuta tuulen yläpuolelta.
4. Aloita edestä, jatka taakse.
5. Levitä aine edestakaisella lakaisevalla liikkeellä liekkien juureen.
6. Jatka sammuttamista, kunnes liekit katoavat.
7. Varaudu uudelleen syttymiseen.

Sammutuspeite:

1. Suojaa itseäsi sammutuspeitteellä sammuttaessasi
2. Peitä palava kohde tiiviisti peitteellä ja odota kunnes palo on tukahtunut.
3. Varaudu uudelleen syttymiseen.

Paloposti:

1. Paineista letkukela
2. Vedä letku kohteeseen
3. Suuntaa vesisuihku palon juureen

Jos kiinteistössä on kaasupulloja siirrä ne ulos etteivät ne räjähdä lämmön vaikutuksesta tai aiheuta muuta vaaraa sammutushenkilöstölle. Ellet pysty sitä tekemään, ilmoita niistä palokunnalle.

Automaattisella palonilmoituslaitteistolla varustetussa kiinteistössä, älä koske laitteeseen sen hälyttäessä. Voit ainoastaan katsoa hälyttäneen silmukan sijainnin ja toimia sen mukaan.

Liikkuminen tulipalossa:

- Savukaasu on erittäin myrkyllistä, joten liiku matalana.
- Kokeile ovia, ovatko kuumia ennen kuin avaat niitä.
- Sulje ovet niistä kuljettuasi.
- Älä mene savuiseen porraskäytävään.
- Tee itsesi näkyväksi, mikäli joudut jäämään johonkin tilaan.

Jaa tehtävät, älä toimi yksin (ellei ole pakko)!

TOIMINTA KUULTAESSA YLEINEN VAARAMERKKI

- **Varoita muita vaarassa olevia (ilmoita vaaranmerkin kuulumisesta).**
- **Mene sisälle ja kehoita muita asukkaita tekemään samoin.**
- **Katkaise kiinteistön ilmastointi, sulje ja tiivistä ovet, ikkunat ja tuuletusaukot.**
- **Avaa radio ja toimi viranomaisten antamien ohjeiden mukaan.**
- **Vältä puhelimen käyttöä.**
- **Älä lähde ulos ilman viranomaisten lupaa.**

Yleinen vaaramerkki:

Väestöä varoitetaan uhkaavasta vaarasta yleisellä vaaranmerkillä, joka on yhden minuutin pituinen nouseva ja laskeva tai katkonainen. Äänimerkissä nousevan jakson tai piippauksen pituus on 7 sekuntia ja laskevan jakson pituus samoin 7 sekuntia. Yleiseen vaaranmerkkiin liittyy aina radiossa annettava pelastuspalvelun hätätiedote, jossa kerrotaan vaaranmerkin antamisen syy sekä annetaan tarvittavat toimintaohjeet. Vaaran loppumisesta tiedotetaan minuutin mittaisella yhtäjaksoisella soitolla.

Lähin väestöhälytys sijaitsee:

Miten hälytyksestä tiedotetaan sisäisesti?

Hälytyksen huomatessaan jokainen on velvollinen ilmoittamaan tilassa oleville henkilöille yleisestä vaaramerkistä

Mihin osaan rakennusta suojaudutaan kuultaessa yleinen vaaramerkki?

Kellarikerrokset, Linnankatu 13 ja Aurakatu 6

Millä tavalla rakennuksen / rakennuksen osa tiivistetään?

Ikkunat ja ovet suljetaan niitä ohjaavista kytkimistä tai kahvoista

Mistä ilmastointi suljetaan?

Linnankadun kiinteistön ylin kerros, Aurakadun kiinteistön ilmanvaihtokojeiden ohjaus kellarikerroksessa

Poikkeusoloissa annettu yleinen vaaramerkki tarkoittaa välitöntä suojautumista suojatiloihin.

TOIMINTA SÄTEILY- JA KAASUVAARATILANTEISSA

- **Varoita muita vaarassa olevia (ilmoita vaaranmerkin kuulumisesta).**
- **Mene sisälle ja kehota muita asukkaita tekemään samoin.**
- **Katkaise kiinteistön ilmastointi, sulje ja tiivistä ovet, ikkunat ja tuuletusaukot.**
- **Avaa radio ja toimi viranomaisten antamien ohjeiden mukaan.**
- **Vältä puhelimen käyttöä.**
- **Älä lähde ulos ilman viranomaisten lupaa.**

Toiminta kaasuvaaratilanteessa:

Väestöä varoitetaan vaaramerkillä, johon liittyy radiossa annettava pelastuspalvelun hätätiedote. Toimitaan, kuten kuultaessa yleinen vaaranmerkki kuitenkin seuraavilla poikkeuksilla:

- Pysy sisällä, äläkä mene kellariin (useat myrkylliset kaasut ovat ilmaa raskaampia)
- Ulkona poistu kaasun alta sivutuuleen, vältä hengästyminen.
- Pyri korkeampaan maastokohtaan, vältä alavia paikkoja.
- Jos tunnet kaasun hajua, hengitä kostean, ilmavan kankaan läpi.
- Suojaa hengitystä, silmiä ja ihoa kostealla vaatteella, sammaleella tms.

Jos sisälle suojautuminen ei riitä, voivat viranomaiset kehottaa asukkaita siirtymään pois vaara-alueelta. Jos on pakko mennä ulos, suojataan silmät ja hengitys sekä käytetään tiivispintaista vaate-tusta.

Toiminta säteilyvaaratilanteessa:

Suojautumistarvetta edeltää voimakas viranomaistiedottaminen, jossa kerrotaan tapahtumasta, seurataan sen kehittymistä ja annetaan ohjeita suojautumisesta. Väestöä varoitetaan yleisellä vaaramerkillä, johon liittyy radiossa annettavia pelastuspalvelun hätätiedotteita.

- Jos kiinteistössä on väestönsuoja, valmistellaan se käyttökuntoon suojautumista varten, jos viranomaiset niin edellyttävät (suojan hoitajan tehtäviä).
- Jos väestönsuojaa ei ole käytettävissä, parhaan suojan saat kellarikerroksesta tai rakennuksen keskiosasta (ks. kiinteistön väestönsuojelu).
- Tiivistä rakennus kuten kuultaessa yleinen vaaranmerkki.
- Varaa suojatilaan ruokaa ja juomaa sekä muita välttämättömiä tarvikkeita (kotivara). Suojaan viedään vain välttämättömät tarvikkeet, muu materiaali jätetään ulos.
- Suojaa ruokatavarat pölytiivisti ja varastoi juomavettä suljettaviin astioihin.
- Väestönsuojaan tai tilapäissuojaan suojaudutaan vasta viranomaisen niin kehottaessa.
- Työpaikan koneet ja laitteet pysäytetään siten, ettei niistä aiheudu vaaraa suojautumisen aikana.
- Nauti joditabletit vasta viranomaisen kehottaessa.
- Jos on pakko mennä ulos, käytä hengityssuojainta ja tiivispintaista pukua (esim. sadeasu).

JÄLKIVAHINGONTORJUNTA

Jälkivahinkojen torjunnalla tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, joilla pyritään estämään tulipalosta ym. onnettomuudesta aiheutuvien lisävahinkojen syntyminen. Toimenpiteet suoritetaan oman henkilökunnan sekä jälkivahinkojen torjuntaan/saneerausta harjoittavien ammattiliikkeiden toimesta. Jälkivahinkojen torjunta aloitetaan heti, kun onnettomuus- tai vahinkotilanne sen sallii.

Toiminta:

1. Irtaimiston hätäsiirrot ja suojaaminen
  - o muovia, pressuja ym.
2. Sähkön. lämmityksen ja valaistuksen järjestäminen
  - o valo- ja voimavirtajohtoja, agrekaatteja, rakennuskuivureita, valonheittäjiä ym.
3. Savutuuletus (palokunnan avulla)
  - o Ikkunoiden ja ovien aukaiseminen, savutuuletus palolaitoksen toimesta
4. Kosteudelle herkkien koneiden ja laitteiden puhdistus ja kuivaus
  - o puhaltimia, kuumailmapuhaltimia, kuivausrättejä ym.
5. Vesivahinkojen pienentäminen
  - o vesilastoja, vesi-imuri, muovia ym.
6. Tulipalon aiheuttaman sotkun siivoaminen
  - o raivaus- ja siivousvälineitä, harjoja, lapioita, lastoja ym.
7. Palaneen rakennuksen korjaus (särkyneet ikkunat ym.)
  - o vasaroita, nautoja, sahoja, laikkaleikkureita, sorkkarautoja, kirveitä, muovia ym.
8. Sortuneiden rakenteiden kannatus tai tuenta
9. Muu mahdollinen vahinkojen pienentämiseksi.

Jälkivahinkoyritysten yhteystietoja:	
	puh _____
	puh _____
	puh _____
	puh _____
	puh _____
	puh _____

Lisätietoja onnettomuustilanteessa antaa vakuutusyhtiö tai pelastusviranomainen.